

ZIKA VIRUS S NAGLASKOM NA TRUDNOĆU

Zika virus je virus koji pripada rodu *Flavivirus*, iz obitelji *Flaviviridae*. Virus se najčešće prenosi azijskim tigrastim komarcem vrste *Aedes aegypti* (Slika 1.). Zika virus je otkriven 1947. godine u Ugandi i dobio je naziv po šumi Zika. Prvi slučajevi infekcije čovjeka ovim virusom opisani su 1952. godine i od tada se pojavljuje u tropskoj Africi, jugoistočnoj Aziji i na otocima Pacifičkog područja. U svibnju 2015. potvrđena je prva infekcija čovjeka Zika virusom na području Brazila, zatim i susjednih zemalja, a od veljače 2016. Svjetska Zdravstvena Organizacija (SZO) ga proglašava međunarodnim javnozdravstvenim interesom, jer se očekuje njegovo daljnje širenje i u udaljene zemlje.

Infekcija čovjeka započinje u dendritičkim stanicama imunskog sustava na mjestu ulaska virusa (uboda komarca) te se širi u limfne čvorove i krvotok. U većine ljudi infekcija prolazi asimptomatski, a simptomi se uočavaju u 20% slučajeva. Najčešće se javlja vrućica, glavobolja, kožni osip, bolovi u mišićima te upala očne spojnice. Simptomi obično traju između 2 i 7 dana. Dosadašnja istraživanja pokazuju kako smrtni slučajevi nisu zabilježeni, a stopa hospitalizacije je vrlo niska.

Dijagnoza akutne infekcija postavlja se serološkom pretragom, detekcijom specifičnih IgM protutijela ili četverostrukim povećanjem titra IgG protutijela u serumu.

Virus se u krvi nalazi vrlo kratko, stoga se može dokazati unutar 3 do 5 dana nakon pojave prvih simptoma.

Liječenje akutne infekcije virusom uglavnom se temelji na ublažavanju simptoma. Još uvijek ne postoji cjepivo ili lijek za prevenciju infekcije virusom.

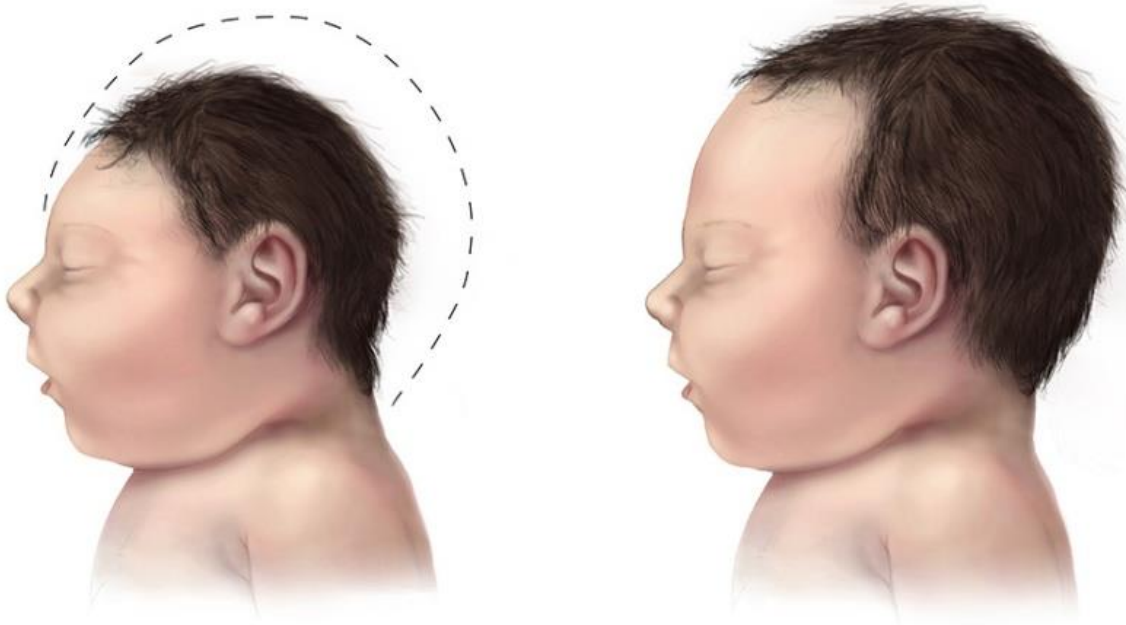

Slika 1.

(izvor: <http://images3.minhavida.com.br/imgHandler.ashx?mid=42281>
vrijeme pristupa: 14.03.2016. 20:10)

Tijekom velikih epidemija Svjetska zdravstvena organizacija je izvjestila o potencijalnim neurološkim i autoimunim komplikacijama vezanih uz infekciju Zika virusom. Iako infekcija ima blagi klinički tijek, kod trudnica može biti opasna. Dosadašnja istraživanja ukazuju na povezanost zaraženosti Zika virusom sa povećanom incidencijom pojave mikrocefalije u

novorođenčadi. Mikrocefalija je poremećaj kod kojeg je glava abnormalno mala te se mozak djeteta ne može normalno razvijati (Slika 2.). Potrebno je više istraživanja kako bi se u djece majki s preboljelim Zika virusnom infekcijom isključili drugi mogući uzročni čimbenici mikrocefalije (genski poremećaji, izloženost toksinima itd.). Za sada situacija ukazuje da žene koje se zaraze virusom u bilo kojem tromjesječju trudnoće imaju povećan rizik za rađanje djece sa mikrocefalijom. Još nije dokazano da li se Zika virus prenosi dojenjem, dok je opisan prijenos spolnim putem i transfuzijom krvi. Pretpostavlja se da je put prijenosa s majke na dijete preko posteljice iako se može prenijeti i tijekom poroda. Popratni problemi koji se mogu javiti kod poremećaja mikrocefalije su problemi sa govorom, intelektualnim teškoćama, problemi sa kretanjem i ravnotežom, poteškoće sa gutanjem i slično.

Slika 2.
(izvor: <http://cdn.tf.rs/2016/02/03/Mikrocefalija.jpg>
Vrijeme pristupa: 14.03.2016. 20.35)

Osim mikrocefalije neki podatci ukazuju na moguću povezanost Zika virusa sa Guillain-Barréovim sindromom (autoimunom bolesti perifernog živčanog sustava) te poremećajima vezanim uz sluh i vid novorođenčadi. Slučajeve mikrocefalije, koji su se prošle godine u neuobičajeno velikom broju pojavili kod novorođenčadi u Brazilu, brazilski liječnici su povezali sa Zika virusom. Brazilsko Ministarstvo zdravstva je izvjestilo o dvadesetostrukome povećanju broja slučajeva neonatalne mikrocefalije, koji odgovara geografskoj i vremenskoj pojavi Zika virusne infekcije u toj zemlji. Zdravstvene vlasti zemalja u kojima autohtona infekcija još nije dokazana, prema preporuci SZO upozoravaju trudnice da izbjegavaju putovanja u zemlje u kojima vlada epidemija infekcija ovim virusom. Ukoliko se nalaze u rizičnim područjima svakako bi trebale provoditi mjere zaštite od uboda komaraca korištenjem klima uređaja, zaslona ili zaštitnih mreža kada su u zatvorenom prostoru, dok na otvorenom treba nositi duge rukave i hlače uz korištenje sredstava za odbijanje komaraca.

U Europi je do sada zabilježeno stotinjak uvezenih slučajeva Zika bolesti kod osoba koje su prethodno boravile u virusom zahvaćenim područjima. Tigrasti komarac (*Aedes albopictus*) je prisutan u brojnim dijelovima Europe, pa i u Hrvatskoj. Trenutno je, zbog relativno nepovoljnih klimatskih uvjeta za razmnožavanje komaraca, rizik širenja Zika virusne infekcije komarcima u

Hrvatskoj još uvijek nizak te trudnice nisu visoko ugrožene. Komarci iz porodice *Culicidae* koji su raspostranjeni u Hrvatskoj ne mogu prenositi Zika virus.

Iako virus nije raspostranjen u Hrvatskoj, kao primalje, moramo se educirati o ovoj novoj infekciji, kako radi nas samih tako i radi potencijalnog susreta sa trudnicama ili roditeljima kod kojih postoji mogućnost infekcije Zika virusom. Od velike važnosti je također i praćenje uputa SZO kako bi doprinijeli očuvanju javnog zdravstva. Glavna zadaća dakako je informiranje o zaraženim područjima kako bi savjetovli izbjegavanje putovanja u njih za vrijeme trudnoće. Ako se trudnica zarazi ne znamo kako virus točno utječe na trudnoću, kolika je mogućnost prijenosa virusa sa trudnice na fetus, ako se fetus zarazi kolika je mogućnost da će razviti neku melformaciju, u kojem periodu trudnoće infekcija može naškoditi fetusu i druge. S obzirom da postoje te mnoge nejasnoće i neodgovorena pitanja važno je pratiti sva nova istraživanja vezana uz infekciju Zika virusom.

Sanja Babojelić, studentica druge godine redovnog Stručnog studija Primaljstva, FZSRi
Marina Katušin, studentica druge godine redovnog Stručnog studija Primaljstva, FZSRi

LITERATURA:

1. Zika virus u trudnoći, preuzeto s: URL:
<http://espanol.cdc.gov/enes/zika/hc-providers/qa-pregnant-women.html>, 14.03.2016.
2. Putovanja tijekom trudnoće u Zika virusom zahvaćena područja, preuzeto s: URL:
<http://www.cdc.gov/mmwr/volumes/65/wr/mm6502e1.htm>, 14. 03.2016.
3. Pitanja i nejasnoće vezana uz Zika virus u trudnoći, preuzeto s: URL:
<http://www.cdc.gov/zika/pregnancy/question-answers.html>, 20.03.2016.
4. Potencijalne komplikacije uzrokovane Zika virusom, preuzeto s : URL:
<http://www.who.int/features/qa/zika/en/>, 07.03.2016.
5. Zika virus i trudnoća, preuzeto s : URL:
<http://www.whattoexpect.com/pregnancy/pregnancy-health/zika>, 06.03.2016.
6. Zika virus u trudnoći, preuzeto s : URL:
<http://www.health.govt.nz/our-work/diseases-and-conditions/zika-virus>, 20.03.2016.
7. Put prijenosa infekcije Zika virusa, preuzeto s : URL:
<http://www.minhaveda.com.br/saude/temas/zika-virus>, 20.03.2016.
8. Razvojni izazovi Zika virusa, preuzeto s : URL:
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4774925/> PubMed, 22.03.2016.